

แผนงานสี่ข้าวด้วยพลังงานแสงแดด

สถานการณ์พลังงานของโลกไม่ว่าจะเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงประเภทต่างๆรวมทั้งไฟฟ้าในปัจจุบันนี้มีราคาแพงมากและราคาค่อนข้างจะไม่แน่นอนปรับเปลี่ยนตลอดเวลา ทำให้ธุรกิจต่างๆได้รับผลกระทบจากสถานการณ์พลังงานต่างๆ เป็นเหตุให้ต้องวางแผนเพื่อป้องกันความเสี่ยงเมื่อไว่วางหน้าเอาไว้ ซึ่งน่าจะเป็นเหตุปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สินค้ามีราคาแพงขึ้น นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติก็ได้ทำให้เกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างพื้นฐานต่างๆที่มนุษย์ได้สร้างไว้ให้ใช้งานได้ไม่เต็มที่หรือใช้งานไม่ได้เลย การพึ่งแต่บริการจากรัฐหรือจากสังคมแบบเต็มรูปแบบจะทำให้เดือดร้อนมากเมื่อเกิดภัยธรรมชาติและทำให้เกิดภาวะการขาดแคลน ผู้เขียนมีความคิดมาตลอดว่าควรจะต้องหาวิธีการพึ่งพาตนเองได้ในภาวะวิกฤติ แต่การคิดล่วงหน้าเพื่อการเตรียมรับภาวะความขาดแคลนไม่ว่าจะเกิดภัยพิบัติหรือความล้มเหลวของระบบการเมืองเศรษฐกิจหรือสังคมก็ตามในภาวะที่สังคมทั่วไปมีค่านิยมการพึ่งพารัฐหรือสังคมภายนอกแบบเต็มรูปแบบเช่นปัจจุบันนี้ก็จะมิได้เห็นด้วยเป็นจำนวนมากดังเช่นการแสวงหาเครื่องสี่ข้าวครอบครัวของผู้เขียน

เครื่องสี่ข้าวแบบครอบครัวผู้เขียนเคยไปพบเจอซากเก่าๆที่ไม่ได้ใช้งานแล้ว แต่อุปกรณ์หลักๆของเครื่องสี่นั้นเมื่อนำมาปรับปรุงก็ยังใช้งานได้ และได้เคยไปดูเครื่องสี่ข้าวแบบครอบครัวที่ยังใช้งานอยู่จริงและได้พูดคุยกับลุงผู้เป็นเจ้าของก็ยิ่งทำให้เกิดความอยากได้เพิ่มมากขึ้นเพราะได้เห็นว่ามันสามารถทำงานได้ตามที่ผู้เขียนต้องการ ผู้เขียนบอกกับคนที่รู้จักมักคุ้นกันซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุแล้วและเป็นผู้ที่เคยรู้จักเครื่องสี่ข้าวแบบครอบครัวให้ช่วยหาให้ บางท่านก็เป็นอิสระไปสอบถามจนได้ทราบว่ามียู่ที่ไหนและพาผู้เขียนไปดูก็มี เช่น ที่ตำบลดอนยาง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีอยู่เครื่องหนึ่งเมื่อได้เข้าไปดูก็พบว่าการเก็บรักษาของผู้ครอบครองสี่ครอบครัวนั้นไม่ดีทำให้เครื่องเปียกน้ำทำให้โครงไม้ผุและไม่มั่นคงแข็งแรง มีการแยกชิ้นส่วนออกไปทำให้เครื่องสี่ข้าวครอบครัวนั้นไม่ครบสมบูรณ์หากซื้อมาใช้ก็จะต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงซ่อมแซมมากจึงไม่ได้ตกลงซื้อ และที่สำคัญยังมีราคาแพงเกินไปอีกด้วย อีกรายหนึ่งอยู่ที่บริเวณตำบลหนองจอก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นเครื่องที่ยังมีสภาพพอใช้ได้(เพราะเครื่องตั้งอยู่ในโรงใกล้ถนนสามารถมองเห็นได้) อาจมีชิ้นส่วนที่เป็นไม้ในส่วนที่ไม่ใช่โครงสร้างสำคัญผู้ไปข้างแต่ก็ไม่ใช่ปัญหาใหญ่ แต่ติดตรงที่เจ้าของหวงต้องการอนุรักษ์ไว้ให้ลูกหลานตนเองทั้งที่ลูกหลานไม่ได้สนใจเครื่องสี่ข้าวนี้เลย อีกเครื่องหนึ่งอยู่ที่ตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เป็นเครื่องเก่ามากและปล่อยทิ้งให้ตากแดดฝนเป็นเวลานาน แต่โครงสร้างหลักๆก็ยังคงนำมาปรับปรุงและใช้งานได้ แต่ไม่ได้เจอกับเจ้าของที่แท้จริงจอต้ออาของเจ้าของแต่ก็ได้ความว่าต้องการจะอนุรักษ์ไว้เช่นกัน อีกรายหนึ่งได้ทราบข่าวจากลุงเอก ฉ่ำชื่น ราษฎรหมู่ที่ ๔ ตำบลหนองจอก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งสนิทกับผู้เขียนและเป็นผู้ที่มีความสามารถสูง เป็นแกนนำในหมู่บ้านและช่วยเหลือทำกิจกรรมต่างๆให้กับหมู่บ้านจนเป็นที่ยอมรับของคนในละแวกนั้น ลุงเอกเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับงานปีฝีมือ และด้วยการเดินทางไปทำงานปีฝีมือนี้เองที่ทำให้ลุงเอกได้บอกกับผู้เขียนว่าที่บ้านเพียง (ตำบลอะไรไม่ทราบแน่) อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีเครื่องสี่ข้าวครอบครัวนี้อยู่ และลุงยังบอกอีกว่าถ้าพร้อมวันไหนก็มารับท่านไปดูด้วยกันได้ แต่ผู้เขียนก็ไม่ค่อยมีเวลาว่างเลย จนเมื่อวันที่ ๒๖

พฤศจิกายน ๒๕๕๖ คุณศรดา อ่วมเมือง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจอก ได้บอกกับผู้เขียนว่าลุงเภาได้ซื้อเครื่องสีข้าวที่มต้องการไว้ให้แล้วไว้ให้ปรับได้ ผู้เขียนดีใจมากทั้งๆที่ยังไม่เห็นเครื่องเลย ใจหนึ่งก็คิดว่าจะเป็นเครื่องแบบไม้หรือจะเป็นแบบเหล็กก็ไม่แน่ใจ แต่เมื่อลุงเภาแสดงน้ำใจซื้อมาแล้วจะเป็นเหล็กหรือไม่ก็คงต้องเอาไว้ก่อน

ได้เคยพูดคุยสอบถามเกี่ยวกับเครื่องสีข้าวครอบครัวนี้ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยรู้จัก ต้องอธิบายลักษณะรูปร่างกันนานจึงจะพอเข้าใจ และสิ่งที่ผู้ที่พูดคุยสอบถามกลับมาแทบทุกรายก็คือจะเอาไปทำอะไร ซึ่งก็ต้องอธิบายต่ออีกว่าจะเอาไว้สีข้าวของตนเองที่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่ก็ไม่เห็นด้วยแต่ส่วนใหญ่ก็ไม่กล้าคัดค้านตรงๆ เพียงแต่พูดอ้อมๆว่าปัจจุบันนี้ข้าวสารมีขายอยู่มากมายไม่เห็นจำเป็นต้องสีข้าวเอง ซึ่งผู้เขียนก็ไม่ได้อธิบายสิ่งที่ผู้เขียนวางแผนไว้ให้พวกเขาทราบเพราะมันอาจจะทำความเข้าใจยากกับการทำความเข้าใจแนวคิดของผู้เขียน

ผู้เขียนได้ศึกษาเครื่องสีข้าวครอบครัวจากคนที่รู้จักมักคุ้นกันจนทำให้เข้าใจหลักการทำงานคร่าวๆ ของเครื่องสรุปได้ดังนี้ เครื่องนี้มีจุดที่ต้องใช้แรงจากมอเตอร์หรือเครื่องหมุนอยู่ ๓ จุด คือ ๑. จุดที่ร่อนเอาฟางและสิ่งเจอปนในข้าวเปลือกออก ๒. จุดที่หมุนหินขัดข้าว และ ๓. จุดที่ตีลมเป่าแกลบ ส่วนใหญ่แล้วจะใช้สายพานโรตารีต่อจากมอเตอร์หรือเครื่องยนต์มาหมุนมู่เล่ใหญ่บริเวณจุดที่หมุนหินขัดข้าว แล้วมีสายพานพ่วงต่อไปหมุนจุดอื่นๆด้วยเครื่องๆเดียว จึงทำให้หลายคนแนะนำผมว่าจะต้องใช้มอเตอร์ไฟฟ้าประมาณ ๕ แรงม้า จึงจะดี ส่วนเครื่องยนต์ดีเซลนั้นผู้เขียนไม่มีความคิดจะใช้เพราะว่ามันมีเสียงดัง การใช้มอเตอร์ไฟฟ้าขนาด ๕ แรงม้านั้นก็คงจะต้องปรับปรุงมอเตอร์ไฟฟ้าในบ้านให้เป็น ๑๕ แอมป์ ซึ่งปัจจุบันนี้ก็คิดว่าน่าจะอยากเพราะสถานการณ์พลังงานไฟฟ้าก็ไม่ค่อยจะพอใช้อยู่ในปัจจุบัน ตามแผนของผู้เขียนแล้วต้องการจะใช้แผงโซลาร์เซลล์ มาหมุนมอเตอร์ซึ่งใช้กับรถจักรยานไฟฟ้า มอเตอร์ประเภทนี้มีความเร็วรอบสูงสองพันกว่ารอบต่อนาที และมีขนาดกำลังแรงสูงสุดประมาณครึ่งแรงม้า ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าหากเรานำมอเตอร์นี้มาต่อกับสายพานแล้วหมุนมู่เล่ที่มีเส้นผ่าศูนย์กลางใหญ่ก่อนที่จะต่อไปหมุนหินขัดข้าวก็จะทำให้มอเตอร์นี้มีแรงมากขึ้นซึ่งอาจจะได้ถึงหนึ่งแรง จุดหินขัดข้าวซึ่งเป็นจุดที่ต้องใช้แรงมากที่สุดอาจจะต้องใช้มอเตอร์จักรยานไฟฟ้าสองตัวช่วยกันหมุน ส่วนจุดอื่นๆอีก ๒ จุดนั้นใช้แรงไม่มากก็ใช้แรงมอเตอร์ตามปกติไป ซึ่งเรื่องนี้เป็นแต่เพียงแผนงานที่ผู้เขียนได้วางแผนไว้ ส่วนการทำแผนให้เป็นรูปธรรมขึ้นมานั้นก็อาจจะต้องพบเจออุปสรรคต่างๆมากมาย แต่ก็มั่นใจว่าจะสามารถทำให้เป็นไปตามที่ได้วางแผนไว้ได้ ถ้าผู้เขียนจะอธิบายเรื่องเหล่านี้ให้กับผู้ที่ผู้เขียนไปสอบถามหาเครื่องสีข้าวครอบครัวก็คงจะเข้าใจยากเพราะมันไปเกี่ยวพันกับมอเตอร์จักรยานไฟฟ้าและแผงโซลาร์เซลล์ซึ่งคนทั่วไปไม่ค่อยคุ้นเคย

แม้จะยังไม่ได้รับเครื่องจากลุงเภามาก็ตามความพอใจที่จุดเริ่มต้นของแผนงานพึ่งตนเองได้เริ่มต้นขึ้นแล้ว หากเครื่องสีข้าวด้วยพลังงานแสงแดดของผู้เขียนใช้ได้ผู้เขียนจะได้อะไรบ้าง สิ่งที่ได้แน่นอนคือข้าวสาร รำ แกลบ ซึ่งรำและแกลบนี้สามารถนำไปใช้ในทางการเกษตรได้หลากหลาย ส่วนข้าวก็นำมาหุงกิน แต่เป็นข้าวที่เราสามารถกำหนดได้ว่าจะขัดน้อยขัดมากแค่ไหน ซึ่งจะทำให้เราได้ข้าวที่มีคุณภาพดีกว่าที่ขายตามท้องตลาดทั่วไป และสามารถสีข้าวได้แม้ไฟฟ้าจะดับ น้ำมันจะขาดแคลนแต่ต้องมีแดดออก

รูปร่างหน้าตาสีครอบคร้วหรือสีตู้ที่พูดถึงมีลักษณะเหมือนรูปด้านบนนี้ โครงสร้างทำด้วยไม้ มีส่วนที่เป็นเหล็กบ้างเช่นตลับลูกปืน เพลาแกนหมุนต่างๆ ส่วนอื่นมักจะเป็นไม้ สาเหตุที่ผู้เขียนเลือกเครื่องสีข้าวแบบนี้ก็เพราะมันเป็นไม้เพราะผู้เขียนมีอุปกรณ์เครื่องมือและความสามารถด้านช่างไม้อยู่บ้าน ส่วนด้านความสามารถเกี่ยวกับเหล็กนั้นไม่มีเลย บางคนอาจสงสัยว่าเหล็กน่าจะทนกว่าไม้ ผู้เขียนก็เห็นด้วยแต่ที่เลือกไม้เพราะว่าเวลาเกิดชำรุดเสียหายผู้เขียนสามารถซ่อมแซมด้วยตัวเองได้ ส่วนเหล็กนั้นไม่สามารถทำได้ หากเลือกแบบเหล็กก็จะพึ่งตนเองได้น้อยลง

บทความนี้เป็นเพียงบันทึกความทรงจำของผู้เขียนที่นำมาเก็บไว้บนเว็บไซต์เท่านั้น แต่ก็ไม่ได้หวงห้ามสำหรับผู้ที่เข้ามาอ่านและหากเห็นว่ามันมีประโยชน์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ผู้เขียนก็ยินดี แต่ถ้าหากเห็นว่าเป็นความคิดที่เขยลุดโลกก็ขอให้ท่านทำใจและไม่ต้องวิตกกังวลมากจนเกินไป

ประจวบ นิมนุช

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๖